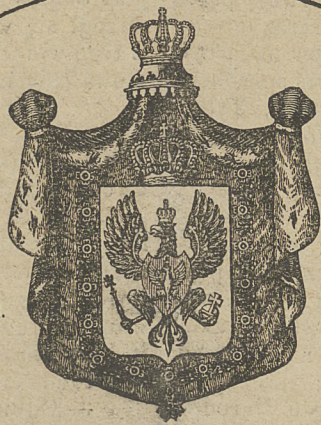

GAZETA W. KRAJSTWA POZNAŃSKIEGO

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.
20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY:

1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na 1/2 szerokości
przyjmują się tylko w Ekspedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Apenrade, 17 Lutego. — Pogłoski o układach względem zawieszenia broni pod wpływem angielskim, coraz większego nabierają prawdopodobieństwa. — Powietrze ciepłe, niebo pogodne.

Altona, 17 Lutego. — Książę Fryderyk Karol nieco się zaziębił, teraz zdrow zupełnie znajduje się w Gravensteine. — Ochotnicy, którzy pragną odbyć kampanię, odsyłani są przez feldmarszałka Wrangla do ministra wojny, który udziela pozwolenia.

Wczoraj i przedwczoraj rozdzielano dekoracje wojskowe w 60 pułku i innych. Jeńców niemieckich sprowadzają Duńczykowie na okręty.

London, 17 Lutego. — Z Sztokolmu donoszą urzędownie, że Szwecya niepopiera propozycji o zawieszenie broni między Danią, a Prusami i Austryą i nie poleca cofnięcia konstytucji listopadowej.

Berlin, 18. Lutego. — Najj. Pan raczył nadać ewangelickiemu proboszczowi i byłemu radcy rejencyjnemu i szkolnemu Furchau w Stralundzie order orła czerwonego 3. klasy na pętlicy.

Berlin, 17. Lutego. — Krzyżowa gazeta pisze: wiadomość, o której w ierzytelności wątpliśmy, jakoby zaszła zacięta bitwa pod Düppel w sobotę, okazała się rzeczywiście płoną. Wedle urzędowych wiadomości nadeszłych do Berlina z teatru wojny, żadna bitwa w tym dniu pod Düplem nie zaszła.

— Staatsanzeiger pisze: wedle doniesienia feldmarszałka Wrangla z Flensburga z dnia 16go bież. m., nic nowego nie zaszło w armii.

Wedle zeznań jeńców i wiadomości z innego źródła pochodzących, okazuje się, że pułki duńskie 1., 3. i w części 3. dywizji stoją na Alsen. Z tych 6 batalionów rozłożonych jest po szanach düpelskich, nad których wzmocnieniem pracują, dwa z tych batalionów stoi przed szanami na czatach.

Dwa duńskie bataliony stoją w Fridericy i 2 pułki mają tam być przewiezione na okrętach.

Królesko pruska dywizja gwardyi dziś się koncentruje (dnia 17go Lutego) pod Christiansfeld; ces. austriacki korpus armii rusza w okolice Hadersakenu, Jegerup i Mastrup. Kr. pruskiemu korpusowi poruczają się dalsze działania przeciw Düppel. Między tym korpusem a innemi wojskami utrzymuje łączność kawalrya.

Główną kwatery naczelnie komenderującego przeniesiono wczoraj do Apenrade i dziś do Christiansfeld.

Zabezpieczono armii dowóz żywności.

Wedle raportu dowódcy brygady 10. piechoty generałmajora Raven z Holsztynu, sztab brygady znajduje się w Rendsburgu, 1 batalion w Altonie, 1 b. w Barmstadt, 1 w Neumünster, 1 w Kielu, 1 w Willenscharen i 1 w Rendsburgskiej warowni.

— Nat. Zeitung pisze: pod Düppel działa korpus zostający pod rozkazami księcia Fryderyka Karola. Dotąd działania ograniczały się na spędzeniu Duńczyków z pola przed szanami. Wojska pruskie posuwają się z obu stron Nübel-Noern, od północy przez Atzbüll, od południa przez Ekeczund, gdzie most ustawiono na półwysp Sundewitt. W tę stronę wysłano główne siły artylerji z asekuracyami.

— Na obronę brzegów morskich, postanowiono, jak się zdaje, zmobilizowanie 2 korpusu armii. Jak dzienniki szczecińskie donoszą, nadszedł tam rozkaz w d. 16 b. m. do zmobilizowania 2 i 14 pułku, przez powołanie rezerw. Batalion ma liczyć 800 ludzi. Jak się zdaje rozporządzenie to ma być rozszerzone na cały 2 korpus.

— Z 243 batalionów piechoty liniowej i 10 batalionów strzelców armii pruskiej dotąd ściągnęło 138 batalionów swoje rezerwy. Z tych 15 batalionów starej gwardyi skompletowało sobie 1002 ludzi na batalion, a reszta po 802 ludzi na batalion.

— Między żołnierzami przywiezionymi do Berlina z Szlezewiku i Holsztynu, znajduje się Berlinczyk, któremu obie ręce przemarzły. Tu będą mu one amputowane.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 15. Lutego. — Uzbrojenia moskiewskie, jak pisze wrocławska gazeta, nie tylko się rościągają na armię, ale jeszcze na kosztowne fortyfikacje. Tutejszą cytadelę Moskale powiększają i wzmacniają, mają zamiar ją przemienić na fortecę. Roboty około niej z największą usilnością popierają. Berg wydał rozkaz, aby zakonników wypędzić od Bernardynów i św. Krzyża, a ich mieszkania zabrać na więzienia polityczne, gdyż Moskale wszystkich wybierają, którzy im się wiekiem lub inteligencyą wydają być podejrzani. Tym końcem jak przed każdym aresztowaniem, tak i teraz roznoszą bajki po dziennikach swoich i zagranicznych, o odkryciach rządu narodowego, naczelnika miasta, o registraturach tychże, w których znajdowały się spisy nazwisk osób należących do organizacji narodowej, aby tym sposobem usprawiedliwić aresztowania najniewinniejszych osób, aby je na Sybir wypędzić lub w podziemiach więzień pomieścić. Ponieważ teraz zabrakło więzień w cytadeli, przeto zabrali wielką kamienicę na Pawiej ulicy na przeciw dawniejszego inkwizytoryatu i rugują zakonników z klasztorów, które także na więzienia przeznaczają. To się nazywa łaskawe panowanie Moskali.

— Zeszłej nocy, to jest z 14. na 15. Lutego, wyszli Moskale na powszechną obławę w mieście i zabrali z łóżek kilkaset osób, a między temi wszystkich konduktorów od kolei warszawsko wiedeńskiej. Ponieważ ta wściekłość więzienia osób powszechnie Moskale opanowała, przeto mówią, że jak zabraknie Polaków, to sami Moskale Moskale poczną więzić, bo choroba ich jest nie do uleczenia.

Warszawa, 13. Lutego. — W dzisiejszym organie urzędowym moskiewskim czytamy:

»J.W. naczelnik Królestwa rozkazał raczył, od mieszkającej w Warszawie w domu pod nr. 1565, Wiktorji Skarzyńskiej, obywatelki powiatu pułtuskiego, za znalezione w jej domu ukryte w szafie bibliotecznej różne wiersze i gazety rewolucyjne, ściągnąć karę pieniężną rsr. dwa tysiące w ciągu dni dziesięciu. W następstwie J.W. hrabia Berg, przychyliwszy się do prośby pani Skarzyńskiej, raczył karę wymienioną zmniejszyć do połowy i ściągnąć w oznaczonym terminie tylko rnbli srebrem tysiąc.«

— Bale u nas mają wojenny charakter: jest to kampania prowadzona przeciw rodzinom polskim. Nie mogąc nas zwyciężyć na polu, walczą Moskale z ogniskami domowymi. Zaproszenie na bal wpada jak granat nieprzyjacielski do tych świątyń domowych, sprawia przerażenie całego kółka domowego, bo przyjęcie zaproszenia jest hańbą i zarazą, a odmowa zagraża przesładowaniem. Jeżeli ojciec rodziny jest urzędnikiem, czeka go dymisyja, jeżeli niezależnym obywatelem, może się spodziewać kontrybucyi, rewizyi, rozkazu wydalenia się z miasta, aresztowania, wywiezienia itp. Doktor Dubarlé już zapłacił dwie kary policyjne za niepodpisanie adresu, choć pod innym pozorem. Wielu innych oponentów ten sam los spotyka.

Na wczorajszym balu u Berga było przeszło 500 osób, z tego na Polaków przypada około 100. Oprócz wszystkich wyższych urzędników była i pewna liczba obywateli, a nawet kilkunastu z żonami, ale bez córek. W ogóle kobiet pochodzenia polskiego było 16. Wczoraj niektórzy otrzymali wiadomość, że ci, co nie stawiają się na balu mimo zaproszenia, otrzymają rozkaz natychmiastowego opuszczenia miasta; musieli więc pilnie ważyć swoje postanowienie i stan interesów zatrzymujących ich tutaj. U wejścia do sal balowych stał Drozdowicz, komisarz pierwszego cyrkułu i na liście zaproszonych notował przybywających. W sali każdego indagowano, dla czego nie przyprowadził żony, córki. »Zapewne pańska żona słaba?« zapytał Berg jednego z tutejszych wyższych urzędników. »Nie, nie mogła przybyć« odpowiedział cicho zapytany. Większa część jednak tłumaczyła się słabością. Dziś rano wszystkim obywatelom wiejskim, którzy nie stawili się na bal, lub stawili się bez swych małżonek, rozesłano rozkaz natychmiastowego wyjazdu z miasta. Innych stanów osobom zapewne także nie ujdzie odpowiednia kara. Nadchodzący post może wreszcie położyć koniec tego rodzaju balowym przesładowaniom, choć mówią jeszcze, że jutro, to jest w ostatni wtorek ma być taka karno-policyjna zabawa u Roźnowa. Młodzież nasza woli tańce z Moskalami po lasach i polach zawodzić, niż się złościć na ich salony. We wszystkich stronach kraju ruch oddziałów ożywił się bardzo; z kaliskiego i z Kujaw donoszą o kilku nowych oddziałach; stan

Krakowskiego, Sandomirskiego i Lubelskiego lepiej wam może znany. Lekka odwilż bardzo sprzyja ruchom powstańców.

Moskale starają się wrócić do wszystkich instytucji mikołajewskich; donosim już o ubiorach żydowskich, o zdzieraniu gwałtem kobietom starozakonnym czółek z głowy, o obrzynaniu bród i pejsów, do jakiego celu milicyanci mają przy pasie na sznurku nożyczki i obserwują przechodzących żydów, aby na miejscu sprawić postrzyżyny. Teraz dowiaduję się, że także dla uczniów szkoły głównej i dla profesorów mają być przywrócone mundury. Biurokracja moskiewska stara się tym sposobem zastrzeć wszelkie ślady odmian porobionych w ostatnich czasach. Tylko przeszłości nie powróci, bo ta niepowrotna, ani stósunku ówczesnego, ani letargu narodu, bo ten ożył, powstał i wzmógł się właśnie środkami represyjnymi Moskali.

Dziennik Powszechny powiada, że Ławcewicz musiał być ważnym agentem Rządu Narodowego, bo niósł ważne papiery: to i roznośiciel listów wedle niego jest ważnym urzędnikiem. Nieszczęśliwy pojmany miał przy sobie po większej części druki rozporządzeń policji Narodowej; zbito go i poraniono przy chwytniu, a po przyprowadzeniu do cyrkułu wyliczono natychmiast 150 chłosty, mógł się więc przyznać, że był agentem Rządu Narodowego; a jeżeli Moskale dadzą mu jeszcze kilkadziesiąt pałek, to się przyzna, że był członkiem Rządu Narodowego, czem chcą tylko, to się uczyni, bo nie każdy ma wytrwałość męczennika.

Niedawno donosiłem o pobiciu i zrabowaniu p. Mikołaja Wojno, rządzcy dóbr pana Kropiwnickiego przez kozaków i kolonistów niemieckich. Mogę donieść dziś o dalszym przebiegu sprawy. Kapitan, naczelnik okręgu, w którym stała się ta historia, obrażony, że poszkodowany nie przed jego forum się udał, lecz do Warszawy, przybył tu z najordynarniejszymi wyrzutami i groźbami do Kropiwnickiego. »To zmyślona sprawa, to potwarz, gdzie są dowody?« wołał. »Dowodem jest chory, potłuczony, którego pan oto widzisz« odpowiadano mu. »A kto widział? kto był przytem.« — »Był przy tem mój syn« — rzekł Kropiwnicki. »Dobrze, to ja tę rzecz zbadam na gruncie« — i mimo wszelkich przedstawień zabrał ze sobą młodego Kropiwnickiego pod areszt. Zapewne wszelkiego rodzaju przesładowaniami musiał go do podpisania, że nic nie widział, że żadnego gwałtu nie było i sprawa weźmie koniec.

Ner 7. rozporządzeń i wiadomości policji narodowej zawiera opis balu u Witkowskiego z wymienieniem osób z obywatelstwa, które brały w nim udział i kilka innych wiadomości.

Francya.

Paryż, 15 Lutego. — Wedle wiadomości z Kopenhagi, ma być komenda nad wojskiem duńskim znów oddaną generałowi de Meza. Mówią, że usprawiedliwił się w swoim sprawozdaniu z zarzutów mu czynionych.

— Echo du Luxembourg donosi, w Longwy fortecę uzbrajają i wysyłają wojska do fortec nadgranicznych. Courrie de la Moselle zaś zaręcza, że w Metz i całej okolicy mozelskiej nic nie słyhać o koncentracjach wojska.

— Książę Napoleon wyprawił wczoraj wielki obiad dla generała Türra, starego Dupina, Lavaletta i wielu innych przyjaciół sprawy polskiej i włoskiej.

— Wczoraj odbyła się pierwsza prelekcya na rzecz Polaków na sali Bartelemego. St. Marc Girardin (pamiętać należy że to nie Emil Girardin alias Girardinów, szalawiła i stronnik moskiewski) i Legouvé pierwszy raz występowali z prelekcjami. Samych robotników zgromadziło się na nią przeszło 3000.

— W Peronne odbyła się dziwnego rodzaju maskarada, za pozwoleniem władz. Mazzini i czterej osadzeni w więzieniu Mazas Włosi oskarżeni o zamach na cesarza, byli przedstawieni jako pięć pup, stawieni przed sąd i skazani na śmierć. Mazziniego kołem tłuczono a potem spalono, Imperatorego wrzucono w wodę i spalono, Trabuco ścięto i spalono, a Saglis powieszono i spalono.

— La France oświadcza, że mowę ks. Napoleona mianą podczas uczty na cześć Lessepsa jutro dopiero poda w całości, ponieważ stenografowie jeszcze jej nie wygotowali. Monitor nie wspomniął, a inne dzienniki mówią o niej z wielką ostrożnością. Najdalej posunęła się Gazette de France, wcale niewielka przyjaciółka księcia. »Nie możemy, powiada tenże dziennik, podać dokładnego streszczenia tej mowy, która zresztą i stenografii niejedną zapewne trudność sprawiła. Był to rodzaj wymowy, dla której nie znajdzie miejsca w systemach retoryki, mieszanina genialnych pomysłów i zuchwałego nieszczędzenia osób, gwałtownych napaści na zagranicznych monarchów i dowcipnej krytyki stósunków krajowych, nader praktycznych uwag i namiętnych podejrzeń, wzniosłych dążeń i przestarzałych przesądów, wysokiego polotu i powszechności. Wszystko to przedstawił książę w stylu oryginalnym, który pociąga otwartością, ale niema nic wspólnego z językiem trzykroć dyplomatycznym. Ks. Napoleon zaczął wprost o intrygi zagrażające kanałowi suezkiemu i oskarżył niektórych dziennikarzy, że pozwolili się uwieść angielskiemu funtami szterlingów. Pochwaliwszy poczciwość agentów kompanii, wziął w obronę pana Lessepsa, który lepiej od innych zna stósunki Wschodu.« Gazette de France narzeka, że książę wniósł papieża i inkwizycją ś. w swój dyskurs; o Anglii zaś mówiąc rozróżniał książę naród od rządu angielskiego. »Jest coś, mówił książę co mnie pociąga ku Anglii, to jest...« — Tu wtrącił ktoś: »wolność.« — »Tak jest wolność, odrzekł książę głosem wzniesionym, wolność angielska ciągnie mnie ku sobie.« Na słowa te dały się słyszeć ogromne oklaski. Mówca prowadząc rzeczy dalej twierdził, że nie potrzeba obawiać się, iżby Anglia dla kanału prowadziła zechciała wojnę, nie dała przecież ani jednego szeląga, ani jednego nie poświęciła człowieka dla Polski. Słowo »Polska« wywarło magiczny wpływ na zgromadzenie, a głośne

oklaski przerwały znów słowa mówcy. — »Kanał suezki, mówił dalej książę, silniejszym jest od Anglii.« Pod koniec mowy zapalał się książę coraz więcej: »Porzucenie tego przedsięwzięcia byłoby hańbą dla Francji« przyczem, dodaje Gaz. de France mówca tak silnie uderzył ręką o stół, że kielich jego roztrzaskał się o ziemię. Można sobie wyobrazić jaki odgłos w zgromadzeniu słowa księcia znalazły, który zresztą zastrzegł się wyraźnie, że wypowiada tylko swą indywidualną opinią. — Z tego widocznie nieprzychylnego referatu gazety francuskiej widać, iż mowa księcia nie jest bez znaczenia politycznego.

Galicya.

Kraków, 12. Lutego. — Dnia 12. b. m. po godzinie 2ej z południa dwóch urzędników z kasy głównej pp. Rogoda i Bilski, szli rynkiem głównym do swojej czynności. Przed sklepem p. Skirlińskiego zatrzymał ich policyant Nro. 81. prowadzący patrol, zaprowadził na odwach, skąd następnie odprowadzeni zostali pod telegraf (na ulicę Kanonną.) Tam po wylegitymowaniu się wypuszczono ich w godzinę. Podczas ich aresztowania i prowadzenia wiele osób wyraźnie mówiło, że są to urzędnicy z c. k. kasy głównej, a nawet jeden z wyższych urzędników tej kasy oświadczył to oficerowi na odwachu.

— Odbieramy list następujący:

Bez najmniejszego powodu i jedynie jakby umyślnie w celu szkodzięcia mi, od niejakiego czasu patrole policyjne po kilka razy dziennie nachodzą mój handel i to w ten sposób, że wchodząc od tyłu, wejście to obsadzają, a następnie przeglądają gości, wypytuja ich o legitymacje i osoby tutejsze powszechnie znane aresztują. I tak w dniu 6. b. m. był patrol u mnie w sklepie o godzinie 3ej, potem o 4^{3/4} po południu i około 9. wieczorem; następnie dnia 7. b. m. o 10. w nocy; dnia 8. o 4. po południu, a wówczas przyaresztowano p. Dzierżbińskiego syna ś. p. tutejszego obywatela i urzędnika byłej Rzptej krakowskiej; następnie o godz. 4^{1/2} i o godz. 8^{1/2} wieczorem. Dnia zaś 9. około godziny 10. wieczór. Jednego z tych dni również aresztował taki patrol u mnie pana W., byłego urzędnika krakowskiego a obecnie emeryta, tudzież kilku innych obywateli tutejszych. Gdy takie częste nachodzenie mojego handlu czyni mi odstęp do tego stopnia, że teraz każdy się obawia do mojego przychodzić sklepu, a ztąd na wielkie straty jestem narażony, sądzę, że mam prawo podać te czyny do wiadomości publicznej w tem przekonaniu, że położoną im będzie należyta tama, — dalsze bowiem podobne postępowanie mogłoby mnie przyprowadzić do upadku. Jako prowadzący się nieskazytelnie i opłacający regularnie podatki, rozumiem mieć prawo do opieki Wysockiego Rządu.

J. Kosz.

— Za udział w powstaniu skazani zostali przez sąd krajowy we Lwowie w dn. 4. b. m. Antoni Frühauf z Zimnej Wody w obwodzie lwowskim, 21letni wyrobnik i Jan Skąpek 23 letni szewc na miesiąc więzienia. Prokurator wnosil rok jeden.

Z aresztu powiatowego we Lwowie, dokąd przeniesiono część więźniów politycznych z domu karnego, uszło dwóch w nocy 2. Lutego zburzywszy piec i dostawszy się na podwórze, skąd przez mur przeprawili się. Jeden z nich nazywa się Władysław Skibiński, drugi Tomasz Krański. Obaj byli okuci, — za zuchwałstwo — jak pisze Gaz. Lwowska; jeden się rozkuł, drugi wy dostał się z więzienia w kajdanach. Chw.

Kraków, 13 Lutego. — Pan Karol Heinrich uczeń uniwersytetu jagiellońskiego został przez patrol wojskowy i policyanta Nr. 90 w d. 10 t. m. w sklepie p. Rzacy około 3ej po południu zatrzymany i do aresztu pod telegraf odprowadzony; a drogę tę po nagromadzeniu śniegu odbywać musiał, gdyż mu policyant odpowiedział, iż chodnikiem isć nie wolno. Przyprowadzony pod telegraf uległ ścisłej rewizji aż do butów, a pod niebytność komisarza 2^{1/2} godziny w areszcie przesiedziawszy, późnym dopiero wieczorem uwolnionym został.

— Sąd krajowy we Lwowie skazał w d. 8 b. m. za udział w powstaniu p. Adama Zapłachtę stolarza z Bolechowa, który pod bratem swoim tegoż imienia (Zapałowiczem) walczył, na 4 miesiące więzienia; Jana Pogorzelskiego z Marmaroskiego obwodu na Węgrzech, oficera karabinierów pod Wysockim, 26letniego, niegdyś oficera austriackiego, na 3 miesiące więzienia; Edwarda Kirchnera ze Lwowa, 23letniego woźnicę, na 6 tygodni więzienia; Dyonizego Mazurkiewicza z Ostalowiec 18letniego gimnazystę, ranionego w dniu 31 Maja r. z. w oddziale Lelewela, na 2 miesiące więzienia i Kazimierza Piątkiewicza z Lubeli w Zółkiewskiem, 22letniego technika, który przytrzymany został w Pałdz. mając na wozie mundur oficera powstańców, parę rewowerów i amunicję (i stąd obwinionego o zamiar udania się do obozu hr. Komorowskiego) na 1 miesiąc więzienia. Przeciw wszystkim obżalowanym prokuratora wnosila rok więzienia.

— Gazeta Lwowska ogłasza wyroki galicyjskich sądów wojskowych wydane różnemi czasy w zeszłym roku za werbowanie wojskowych. Lubo o niektórych z nich już pisaliśmy różnemi czasy, wszelako przytoczymy je podług pomienionej gazety:

Antoni Wiśniewski lat 51, właściciel części wsi Bednarówki (pod Husiatynem), obaj prócz odsiedzanego 5 miesięcznego aresztu w śledztwie, jeszcze na rok więzienia; ks. Alojzy Chojnacki, 30 lat, z Krakowa, reformat, na rok więzienia; Michał Korniaczewski z Waławy na Bukowinie, 44 lat, handlarz na 2 miesiące w kajdanach oprócz odsiedzianych 4ch miesięcy pod śledztwem, Julian Zarewicz z Kowna, 24 letni student, oprócz 5 miesięcy pod śledztwem, na rok więzienia; Bronisław Garwoliński z Pikowa na Podolu, słuchacz wydziału lekarskiego, na 8 miesięcy więzienia; Józef de Ponty alias Angyal Bondy z Bardjowa w Węgrzech, 51 lat, na rok więzienia; Hipolit Dzięciołowski z Zagozran w obw. Bocheńskim 43let, przedsiębiorca budowl i liwerant w Bochni, na 3 miesiące więzienia, obostrzonego postem o chlebie i wodzie raz jeden na tydzień; Adolf Vaihinger z Pilzna, 25 letni prawnik pracujący u notaryusza, na 5 miesięcy więzienia; Jan Stefański z Bochni 21

murarz, na 8 miesięcy więzienia i Marcelli Jakubowski 19letni technik z Bochni, na 6 miesięcy więzienia.

— Z powodu licznych zapytań względem błędnego doniesienia o chorobie hr. Jana Działyńskiego, musimy jeszcze powtórzyć zaprzeczenie nasze. Z najwiarogodniejszych bowiem źródeł mamy wiadomość, iż doniesienie o jego chorobie było bezzasadne. Nie możemy także pominąć milczeniem żądania p. Aleksandra Guttrego w liście do nas pisanym aby oświadczyć, iż nie od niego wyszła ta wiadomość, którą jemu ktoś przypisuje. Żądaniu temu czynimy zadosyć, gdyż nie p. Guttry był dla nas jej źródłem.

Kraków, 16 Lutego. — Dziś w południe ogłoszono wyrok w sprawie redaktora Czasu i współpracowników przy tymże dzienniku, mocą którego prokuratoria oddalona została z oskarżeniem, obżalowani uwolnieni na zasadzie przedawnienia.

Z Wiednia donoszą d. 16 Lutego, o uwieszeniu powtórnym na dniu wczorajszym członka rady państwa Karola Rogawskiego, zaraz po zamknięciu posiedzeń tejże rady przez cesarza.

Kraków, 12. Lutego. — Sprawozdanie z posiedzenia publicznego c. k. sądu karnego w Krakowie w d. 11. i 12. Lutego r. b.

Prezdujący: Arzt; sędziowie: Feliks Dobrzański, Jaworski; protokółista: Łuszczynski; zastępca c. k. prokuratora: Krynicki; obrońca: Dr. Machalski.

(Dalszy ciąg.)

Następuje z porządku sprawa p. Aleksandra Szukiewicza o zbrodnie naruszenia spokojności publicznej z § 65 lit. a) k. k. i p. A. Kłobukowskiego o przestępstwo z § 38 u. d. z. r. 1852. Oskarżenie takowe uzasadnia akt oskarżenia w sposób następujący:

W numerze 30 Czasu z d. 6. Lutego 1862 r., ukazała się depesza telegraficzna z nadpisem: »Wiedeń, 5. Lutego wieczór«, mieszcząca w sobie oświadczenie ministra skarbu na posiedzeniu w d. 5. Lutego w radzie państwa złożone, a dotyczące pokrycia deficytu. Depeszę kończyły słowa: »Nareszcie minister oświadcza, iż wpływy skarbowe pierwszego kwartału 1862 r. (Listopad, Grudzień, Styczeń) o 15 milionów zlr. mniej wynoszą, aniżeli były preliminowane«. Numer Czasu z dnia następnego przyniósł artykuł wstępny o stanie finansów austriackich osnuty jedynie, jak to wyraźnie we wstępie oznajmia, na brzmieniu ogłoszonej w numerze poprzednim depeszy. Autor artykułu smutnie wyprowadza z niej wnioski: deficyt wzrasta nieustannie, pokrycie jego zamierzone podwyższeniem podatków. Do zwyczajnego i nadzwyczajnego deficytu w roku bież. przybywa jeszcze trzeci rodzaj niedoboru, tj. deficyt nieprzewidziany, który wnosząc z onegdajszego oświadczenia ministra w radzie państwa, mniej więcej rocznie do 60 milionów zlr. wyniesie. Zaczem ogólny deficyt dojdzie do sumy 170 mil. zlr. Co pocnie rada państwa w obec przedłożonego jej budżetu pod wrażeniem onegdajszego oświadczenia ministra? zadaje sobie pytanie autor artykułu. Zdaniem jego otwiera się przed radą państwa droga rozstajna: może ona podążyć dalej w raz obranym kierunku, którego bezowocność dotychczasowe obrady wykazały, lub też idąc torem zwiększonej rady państwa uznać autonomią, decentralizacją, reformę administracyjną i kontrolę skarbową za jedyny środek polepszenia administracji państwa i skarbu. W końcu wytyka autor artykułu, iż przewaga ministerstwa, które wszelkie przeciwnym swym zamysłem wystąpienie w urzędowych i półurzędowych dziennikach za zgubne dla państwa a autonomię za synonim separatyzmu uważa, najpotężniejszą jest zaporą wszechstronnego ocenienia przedłożonych kwestyi. Dla tego wszystkie kwestye pod groźbą wspomnianego już potępienia załatwione bywają w myśl żądań ministerstwa. Nie inny los czeka zapewne i kwestye finansowe. Tej treści był artykuł wstępny w 31 nrze Czasu z 1861 r. Gaz. wiedeńska z 6. Lutego 1861 r. podała oryginalny tekst oświadczenia przez p. ministra skarbu w radzie państwa złożonego: z porównania oryginalnego tekstu z ogłoszonym w numerze 30 Czasu oświadczeniem p. ministra, okazała się depesza wręcz przeciwną istotnemu stanowi rzeczy; minister oświadczył bowiem, iż przy wydatkach zaoszczędzono już w pierwszym kwartale 15 mil. zlr., tak, iż ogólny deficyt ograniczy się co najmniej do 95 mil. zlr. Kopia przesłanego redakcyi Czasu telegramu przez c. k. urząd telegraficzny dostarczona, zgodną jest zupełnie z tekstem ogłoszonego w gaz. wied. oświadczenia. W następnym dopiero numerze (32) Czasu, nastąpiło odwołanie wiadomości opartej na depeszy telegraficznej z Wiednia. Podając to odwołanie, mieści tenże numer Czasu artykuł wstępny, poruszający też samą kwestyę, w którym autor artykułu oświadcza, iż lubo usup o 15tu milionach policzonych na karb niedoboru jest mylnym i wprost przeciwnym złożonemu oświadczeniu p. ministra skarbu, mimo tego autor artykułu nie widzi się spowodowanym do zmiany swojego zdania w temże miejscu w numerze przedostatnim wyrażonego co do stanowiska rady państwa do ministerium.

Z treści artykułu wstępnego w N. 31 wniosku jest akt oskarżenia, iż celem autora przedstawiającego tym końcem krytyczny stan finansów w barwach tak rażących, była chęć szarpania patentu z dnia 26 Lutego 1861 roku i przedstawienie czytelnikom Czasu w nienawistnym świetle systematu administracyjnego i finansowego tymże patentem w życie wprowadzonego.

W obec udowodnionego treścią złego zamiaru, artykuły wspomniane ogłoszone w Nr. 31 i 32 Czasu z r. 1861 stanowią istotę zbrodni naruszenia spokojności publicznej z § 65 lit. a. k. k., o którą c. k. prokurator oskarża obecnie p. A. Szukiewicza jako przyznającego się do autorstwa wspomnianych artykułów, oskarżając zarazem pana Kłobukowskiego, jako odpowiedzialnego redaktora Czasu o przestępstwo z § 38 n. d. o które przez zaniedbane przeszkodzenie ogłoszenia artykułów inkryminowanych prawnie jest poszlakowanym.

Zaczem zabiera głos p. Szukiewicz w własnej obronie. Okazana mu depesza telegraficzna dostarczona przez c. k. urząd telegraficzny nie jest,

jak zapewnia, tą samą, którą mu w d. 5. Lutego 1861 r. późno w nocy doręczono; zaprzecza zaś, aby ostatnia zgodną była w treści z okazaną mu przy rozprawie, co tem więcej na wiarę zasługuje, iż jak oskarżony innemi okazanymi telegramami udowodnił, kopie depesz stronom doręczane nie rzadko błędnie bywają redagowane. Przypuściwszy atoli, iż depesza doręczona mu tejże była treści co i przedłożona mu obecnie, mimowolno niezrozumie nie depeszy łatwo wytlómaczyć się daje, iż doręczoną została w porze nocnej, zatem znalazła oskarżonego zmorzonego nocnym niewczasem, a nadto osłabionego chorobą, w którą właśnie w początkach Lutego 1861 r. popadł; kopia telegramu, jak zwykle, blado ołówkiem nakreślona i lakoniczne wyrażenia depeszy dopełniły reszty, aby w umyśle oskarżonego spraczyć końcowy ustę do depeszy.

Dzisiaj nawet byłoby niepodobieństwem ocenić ówczesne położenie polityczne, które zmaszało do żarliwej wali między dążnościami autonomicznymi i centralizacyjnymi. Jest to tak dalece prawziwem, że autor artykułu, gdyby nie był przekonany, iż jego to jest artykuł, bo przez lat parę prawie wyłącznie wszystkie artykuły wstępne były jego pióra, tudzież, iż z powodu tego artykułu stawał już przed kratki sądowe, słucha go dzisiaj jakby rzeczy zupełnie dla siebie nowej; tak dalece zatarki się wrażenia ówczesne, a przeto niemożna dziś artykułu tego rozbiierać w odniesieniu go do ówczesnych okoliczności już zapomnianych.

Gdy nazajutrz z powodu wylewu Dunaju poczta wiedeńska nie nadeszła, jak to już oskarżony w swoim czasie przy przesłuchaniu protokółarnem udowodnił, a zatem depesza jedynym była źródłem o posiedzeniu izby i oświadczeniu p. ministra skarbu w dn. 5. Lutego, przeto na podstawie takowej, napisał był oskarżony ów pierwszy artykuł inkryminowany w nr. 31. Czasu umieszczony. Aby ocenić dokładnie treść tak tego artykułu jak i następnego w nr. 32, należałoby się przenieść myślą w czasy niedawno wprawdzie minione, lecz w pamięci oskarżonego zartarte wypadkami świeższymi a stokroć większej doniosłości, niż walki parlamentarne w Lutym 1861 r. toczono. Pomni jednak oskarżony, iż Czas prowadził wówczas żarliwą polemikę przeciw partyi, która odradzała posłom polskim branie udziału w obradach wydziału finansowego: w gorącej obronie zalecanego przez się stanowiska winny znaleźć usprawiedliwienie niektóre zbyt szorstkie wyrażenia artykułów inkryminowanych. Najmocniej wreszcie zaprzecza oskarżony, aby przewodniczącą myślą przy napisaniu owych artykułów był zamiar podburzania przeciw patentom lub przedstawienie w sposób nienawistny systematów administracyjnego i finansowego. Tem mniej zaś umyślnie chciał błędny podać telegram, gdyż po kilku godzinach wykazałby się musiała błędność jego. Wszakże i Krak. Ztg przetłómaczywszy ową depeszę z Czasu i podawszy ją za swoją zwyciężają do dziś dnia przez ten dziennik obserwowanym, następnie dopiero poczyniła właściwe sprostowanie w myśl gazety wiedeńskiej. Zresztą brak złego zamiaru najmocniej wykazuje się z tej okoliczności, iż skoro tylko nadszedł oryginalny tekst przemówienia p. ministra, Czas bezzwłocznie takowe w tłómaczeniu ogłosił, uprzedzając o dzień sprostowanie c. k. prokuratora.

Współoskarżony p. Kłobukowski, skoro zamilkł jego kolega, ogranicza się na oświadczeniu, iż ani depeszy, ani też artykułów inkryminowanych nie czytał, ani też takowe drukować zalecał, gdyż porządek w redakcyi zachowywany uwalnia go od przeglądania referatów innych członków redakcyi.

(D. c. nast.)

Kronika miejscowa.

Poznań, 18. Lutego. — Wedle Posener Ztg sprowadzeni tu pod eskortą wojskową do dyrekcji policji w poniedziałek z prowincyi Józef Zabłocki z Chwalęcinka, Ludwik Szczaniecki z Boguszyna, tudzież Julian Ziemiński, tegoż dnia wieczorem zostali wywiezieni na kolei żelaznej do hausvogtei w Berlinie.

— W tych dniach zwróciły uwagę znawców na dworcu kolei żelaznej dwa barany i 20 macior rasy Rambouillet, nadzwyczaj wełniste i rosłe, które p. Alfons Taczanowski sprowadził z znacznym nakładem do swych owczarni z zagranicy. O ile nam wiadomo kilka tylko owczarni w Księstwie hoduje owce tej rasy, które tak dla bogactwa wełny, jako też wielkości swej zasługują na rozpowszechnienie.

Pleszew, 16. Lutego. — Obchód pogrzebowy śp. Jąkwerta w ten sposób opisuje Pos. Ztg: Dnia 10. b. m. o godz. 4popołudniu wyruszył wspaniały orszak żałobny od szpitala miejskiego przez rynek ku cmentarzowi katolickiemu. Na przedzie szła młodzież, dalej dziewice z wieńcami w ręku, następnie 6 chorągwi kościelnych, za którymi postępował proboszcz ks. Bielawski z swym wikaryuszem. Piękną trumnę dębową ozdabiały wieńce z róż i korona cierniowa. Osiem dziewic w czerni otaczały z dwóch stron trumnę, za którą postępowały liczne pojazdy i do 100 osób. Wszystkie świece czerwone, jakie tylko kościół posiadał, rozdzielono między tłumy.

Borek, 15. Lutego. — Dnia 15. Lutego o godzinie 8 rano obstało wojsko pałac radcy Ziemstwa p. Aleksandra Graewego w Karolewie i odbyła się jak najściślejsza rewizya pod przewodnictwem p. Rexa, burmistrza z Koźmina, jak powiadają czy też może tylko się domyślają, w skutek znów bezimiennej, a szóstej w rządzie denuncyacji. Zrewidowano wszystkie papiery, nawet te, które pan Graeve miał przy sobie w kieszeniach. Zrewidowano wszystkie zabudowania szukając broni i jakichś spisów powstańców i t. d., lecz nie nieznaleziono kompromitującego.

D. P.

Miłosław, 14. Lutego. — Załoga tutejsza składająca się z części 38 pułku piechoty i jednego szwadronu ułanów ciągle robi wycieczki w rozmaite strony, a zatrzymując podróży pyta o legitymacyę, rewiduje i więzi, dopóki się niewylegitymujesz. I tak spotkał patrol męczyzną w boru, który może dla tego, że w tej porze roku zamiast siedzieć w ciepłym pokoju leśne odprawiał wędrówki, mocne na siebie ściągnął

